

Evropská unie a sport 1

Doc. Ing. Jiří Novotný, CSc.

Zpracováno dle

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_cs

Co je EU a její význam?

- **Evropská unie (EU)** je oficiálně politická a ekonomická **unie**, která si klade za cíl zlepšit spolupráci v Evropě. De facto se jedná o entitu sui generis, která má částečně pravomoci mezinárodní organizace, ale také jednotného státu.
- Evropská unie je svého druhu ojedinělý hospodářský a politický celek [27 evropských zemí](#), do něhož náleží podstatná část evropského kontinentu.

Cíle Evropské unie:

1. prosazování míru, hodnot, na nichž je založena, a blahobytu občanů
2. zajišťování svobody, bezpečnosti a spravedlnosti bez omezení vnitřními hranicemi
3. udržitelný rozvoj, který se opírá o vyvážený hospodářský růst a cenovou stabilitu, vysoce konkurenceschopná tržní ekonomika s plnou zaměstnaností a sociálním pokrokem a ochrana životního prostředí
4. boj proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci
5. podpora vědecko-technického pokroku
6. zvyšování ekonomické, sociální a územní soudržnosti a solidarity mezi členskými státy
7. respektování kulturního bohatství a jazykové rozmanitosti členských států
8. vytvoření hospodářské a měnové unie, jejíž měnou je euro.

EU - Hodnoty

- Hodnoty Unie, které sdílí všechny členské státy, prosazují společnost, jež se vyznačuje sociálním začleňováním, tolerancí, spravedlností, solidaritou a nepřipustností diskriminace. Tyto hodnoty jsou nedílnou součástí evropského způsobu života:

EU - Hodnoty

1. Lidská důstojnost
2. Svoboda
3. Demokracie
4. Rovnost
5. Právní stát
6. Lidská práva

Tyto cíle a hodnoty tvoří základ Evropské unie a jsou stanoveny v [Lisabonské smlouvě](#) a [Listině základních práv EU](#).

Hlavní orgány a instituce EU – základní informace

- Evropský parlament
- Evropská rada
- Rada Evropské unie

Evropský parlament

Založen:

V roce 1952 jako Společné shromáždění Evropského společenství uhlí a oceli,
1962 již jako Evropský parlament,
1979 se konaly první přímé volby.

- **Sídlo:** Štrasburk (Francie), Brusel (Belgie), Lucemburk (Lucembursko)
- **Internetová stránka:** [Evropský parlament](#)

Evropský parlament

Je zákonodárným orgánem EU.

Poslanci Evropského parlamentu jsou **voleni přímo občany EU každých 5 let.**

Poslední volby proběhly v květnu 2019.

Evropský parlament - funkce

1. Legislativní

- Schvaluje právní předpisy EU, jejichž návrhy předkládá [Evropská komise](#)
- Rozhoduje v otázkách mezinárodních dohod
- Rozhoduje o rozšiřování EU o přistoupení nových států k EU
- Kontroluje [pracovní program Komise](#) a také může uložit, aby Komise vypracovala návrh konkrétního právního předpisu

Evropský parlament - funkce

Dozorčí:

- Vykonává demokratickou kontrolu všech orgánů EU
- Volí předsedu Komise a schvaluje [složení Komise](#) Může hlasovat o návrhu na vyslovení nedůvěry, na základě které by Komise musela odstoupit
- Uděluje rozpočtové absolutorium, tzn. schválení způsobu, jakým byly vynaloženy prostředky z rozpočtu EU
- Vyjadřuje se se k **peticím** předkládaným občany a zahajuje **šetření**
- Projednává měnovou politiku s [Evropskou centrální bankou](#)
- Interpeluje Komisi a Radu
- Sleduje průběh vole

Evropský parlament - funkce

Rozpočtová:

- Sestavuje spolu s Radou rozpočet EU
- Schvaluje dlouhodobý rozpočet EU (tzv. víceletý finanční rámec)

Evropský parlament

Složení:

- Počet poslanců za každou zemi je **zhruba úměrný počtu jejích obyvatel**, přičemž se jedná o proporcionalitu sestupnou:
- Žádná země nemůže mít méně než 6 nebo více než 96 poslanců a celkový počet členů EP nesmí překročit 705 (704 plus předseda).
- Evropští poslanci nezasedají v poslaneckých lavicích podle své státní příslušnosti, ale na základě příslušnosti k politické frakci.
- Předseda **zastupuje Parlament** při jednání s ostatními orgány EU a ostatními subjekty a uděluje konečné schválení při jednání o rozpočtu EU.

Evropský parlament

Česká republika má 21 poslanců jako dalších 6 států

Evropský parlament - činnost

Pracovní cyklus Parlamentu má dvě hlavní fáze:

- **Příprava legislativy ve výborech** .
Parlament čítá celkem **20** výborů a 2 podvýbory, z nichž se každý zabývá určitou oblastí politiky. Výbory zkoumají návrhy právních předpisů a poslanci a politické skupiny mohou předkládat pozměňovací návrhy nebo návrh na zamítnutí. Tyto kroky jsou rovněž projednávány v rámci politických seskupení.
- **Schvalování legislativy na plenárních zasedáních**
Při nich se všichni poslanci Evropského parlamentu scházejí v jednacím sále a probíhá konečné hlasování o návrzích právních předpisů a navrhovaných změnách. Plenární zasedání se obvykle konají každý měsíc ve Štrasburku a trvají čtyři dny. V některých případech se organizují další zasedání v Bruselu.

Evropský parlament a občan EU

- Občan může **formou petice** vyzvat Parlament aby se zabýval určitým problémem
- **Petice** se může týkat jakéhokoli tématu, které spadá do kompetence EU.
- **Petici smí** předkládat občané členských států EU nebo osoby s pobytem na území EU.
- Podniky a ostatní organizace předkládající **petici** musejí mít v **EU sídlo**.

Evropská rada

- **Evropská rada** sdružuje **vedoucí představitele EU**. Ti na její půdě vytvářejí společný **politický program** EU. Rada představuje **nejvyšší úroveň** politické spolupráce mezi zeměmi EU.
- **Úloha:** Vymezuje obecný politický směr a priority Evropské unie
- **Členové:** Hlavy členských států EU a předsedové vlád těchto států, předseda Evropské rady, předseda Evropské komise
- **Předseda:** Charles Michel
- **Založena:** 1974 (neformální fórum), 1992 (formální status), 2009 (oficiální orgán EU)
- **Sídlí:** Brusel

Evropská rada

- Evropská rada sdružuje **vedoucí představitele EU**. Ti na její půdě vytvářejí společný **politický program** EU. Rada představuje **nejvyšší úroveň** politické spolupráce mezi zeměmi EU.
- Jednání obvykle probíhají formou čtvrtletních vrcholných schůzek (summitů), na kterých se scházejí vrcholní představitelé EU a kterým předsedá [stálý předseda Rady](#).

Evropská rada

Činnost:

Rozhoduje o celkovém **směřování** EU a **politických prioritách**.

Neschvaluje však právní předpisy.

- Zabývá se **nejsložitějšími a nejcitlivějšími otázkami, které nelze vyřešit** na nižších úrovních mezivládní spolupráce.
- Udává směr společné zahraniční a bezpečností politiky EU s ohledem na strategické zájmy a důsledky.
- Nominuje a jmenuje kandidáty do významných funkcí v rámci orgánů EU, například na pozice v Evropské centrální bance a Evropské komisi.

Evropská rada

Evropská rada má pravomoc:

- požádat [Evropskou komisi](#), aby k řešení konkrétního problému předložila legislativní **návrh**
- předat věc [Radě EU](#)
- Složení:
- Evropská rada se skládá z [hlav států nebo předsedů vlád všech zemí EU](#), předsedy Evropské rady a [předsedy Evropské komise](#)
- Radu svolává a řídí její [předseda](#), který je volen Evropskou radou na **dvouapůlleté období** s možností jednoho obnovení. Předseda mimo jiné zastupuje EU na jednáních s **okolním světem**.

Evropská rada - fungování

- Obvykle se schází **čtyřikrát ročně** – její předseda však může svolat zvláštní zasedání, je-li třeba projednat naléhavé otázky.
- Zpravidla **rozhoduje** na **základě konsensu** – v některých případech je ale vyžadována **jednomyslnost** nebo **kvalifikovaná většina**. Hlasovat mohou pouze hlavy států a předsedové vlád.

Rada Evropské unie

- **Úloha:** Tlumočit názory členských států Evropské unie, schvalovat právní předpisy EU a koordinovat politiky EU
- **Členové:** Ministři vlád všech zemí EU podle oblasti politiky, která je projednávána
- **Předseda:** Předsednictví se vždy na 6 měsíců ujímají na základě rotace jednotlivé země EU
- **Datum zřízení:** 1958 (jako Rada Evropského hospodářského společenství)
- **Sídlo:** Brusel (Belgie)

Rada Evropské unie

- Rada je společně s [Evropským parlamentem](#) **hlavním rozhodovacím orgánem Unie.**
- Neformálně se říká **Rada**, scházejí se v ní **ministři vlád všech zemí EU**, aby projednávali, pozměňovali a schvalovali právní předpisy a koordinovali jednotlivé politiky. Ministři jsou zmocněni **přijímat jménem vlád členských států závazky k provedení kroků** či opatření schválených na zasedání.

Rada Evropské unie - Úkoly

- Na základě návrhů Evropské komise **vyjednává a přijímá zákony EU** společně s Evropským parlamentem.
- **Koordinuje** politiky jednotlivých zemí EU.
- Na základě pokynů Evropské rady **formuje zahraniční a bezpečnostní politiku EU**.
- **Uzavírá dohody** mezi EU a dalšími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi.
- Spolu s Evropským parlamentem **přijímá roční rozpočet EU**.

Rada Evropské unie - Složení

- Nezasedá vždy **ve stejném složení**. Schází se v [10 různých konfiguracích](#), z nichž každá odpovídá určité politické oblasti, která má být projednávána.
- Dle projednávané problematiky se vysílají příslušní ministři,
- Česká republika bude příští rok předsedajícím státem

Evropské komise – postavení v systému

Evropská komise je politicky nezávislý, výkonný orgán EU.

Je **jediným orgánem** Unie, který odpovídá za **předkládání návrhů nové evropské legislativy**, a je **odpovědná za provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady EU.**

Evropské komise – úloha složení

- **Úloha:** Prosazuje obecné zájmy EU tím, že navrhuje a vymáhá dodržování právních předpisů, provádí politiky a plní rozpočet EU.
- **Členové:** kolegium komisařů (27), z každé členské země EU jeden
- **Předseda:** *Ursula von der Leyenová*
- **Datum zřízení:** 1958
- **Sídlo:** Brusel (Belgie)

Evropské komise - složení

Sbor komisařů tvoří předsedkyně Komise,
osm místopředsedů, včetně tří výkonných místopředsedů,
vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku
18 komisařů s příslušnou oblastí působnosti.

Evropská komise - Úkoly

1. Předkládá návrhy nových právních předpisů

Komise je jediným orgánem EU, který předkládá návrhy právních předpisů k přijetí Evropskému parlamentu a Radě s cílem:

- **chránit zájmy EU a jejích občanů v otázkách, jež nelze účinně řešit** na vnitrostátní úrovni
- zjišťovat v rámci přípravy předpisů přesné informace v odborných otázkách prostřednictvím konzultací s odborníky a veřejností.

Evropské komise

2. Řídí politiky EU a přiděluje finanční prostředky z rozpočtu EU

- Stanoví prioritní výdaje EU ve spolupráci s Radou a Evropským parlamentem.
- Vypracovává roční rozpočet, který je schvalován Evropským parlamentem a Radou.
- Dohlíží na to, jak je s finančními prostředky nakládáno, a to za spolupráce Účetního dvora.

Evropské komise - Úlohy

3. Prosazuje právo EU

- Komise je spolu se Soudním dvorem odpovědná za **zajištění řádného uplatňování práva EU** ve všech členských státech.

4. Reprezentuje Evropskou unii v zahraničí

- Vystupuje jménem všech členských států EU v mezinárodních organizacích, zejména v oblasti obchodní politiky a humanitární pomoci.
- **Vyjednává pro EU** mezinárodní dohody.

Evropské komise Složení

Politické vedení

zajišťuje tým 27 komisařů (z každé země EU jeden) v čele s předsedou Komise, který rozhoduje o rozdělení jednotlivých oblastí politiky mezi členy Komise.

Sbor komisařů tvoří předsedkyně Komise, osm místopředsedů, včetně tří výkonných místopředsedů, vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a 18 komisařů s příslušnou oblastí působnosti.

Běžný chod Komise je:

zajišťován jejími zaměstnanci (právníky, ekonomy apod.), kteří pracují pro jednotlivé útvary Komise – generální ředitelství (GŘ) – odpovědné za **konkrétní oblast politiky**.

Evropské komise - jmenování

- Jmenování předsedy Komise

Kandidát na post předsedy Komise je vybírán představiteli jednotlivých zemí v rámci Evropské rady na základě výsledků voleb do Evropského parlamentu. Ke svému zvolení potřebuje podporu většiny členů Evropského parlamentu.

- **Výběr komisařů**
- Kandidát na předsedu Komise vybírá potenciální místopředsedy a komisaře na základě návrhů zemí EU. Seznam kandidátů musí schválit vedoucí představitelé členských zemí v Evropské radě.

Funkční období současné Komise skončí 31. října 2024.

Evropské komise - fungování

Strategické plánování

- Směr politiky Komise stanoví její předseda a o strategických cílech pak rozhodují komisaři společně. Poté sestaví svůj [roční pracovní program](#).

Kolektivní rozhodování

- Rozhodnutí jsou přijímána na základě kolektivní odpovědnosti. Všichni členové Komise mají v rozhodovacím procesu rovnoprávné postavení a za rozhodnutí nesou společnou odpovědnost. Nemají žádné individuální rozhodovací pravomoci, s výjimkou případů, kdy k tomu získají zvláštní zmocnění.
- Místopředsedové jednají jménem předsedy a koordinují činnost ve své oblasti odpovědnosti, vždy spolu s několika jinými komisaři. Prostřednictvím tzv. [prioritních projektů](#) se zajišťuje úzká, flexibilní spolupráce celého kolegia.

Evropské komise - fungování

Kolektivní rozhodování

- Jednotliví komisaři místopředsedům Komise pomáhají při předkládání návrhů kolegiu. Rozhodnutí bývají přijímána na základě shody, ale může se o nich rovněž hlasovat. V takovém případě jsou rozhodnutí přijímána prostou většinou, přičemž každý komisař má jeden hlas.
- Danému tématu se pak věnuje příslušné [generální ředitelství](#) (v jehož čele stojí generální ředitel odpovědný příslušnému komisaři). Generální ředitelství zpravidla sestaví pracovní verzi návrhu [právního předpisu](#).
- Ten je pak sboru komisařů znovu předložen k přijetí během jejich každotýdenního zasedání. Jakmile se na něm komisaři dohodnou, stává se návrhem úředním a postupuje do další fáze legislativního procesu EU, kdy o něm rozhoduje Rada a Parlament.